

ROMÁN

KIOKAN

JAROSLAVA ČERNÁ

SOUDE ČARODĚJNIC

DUŠI DÁBLU, MAJETEK BOHU

edice
KLOKAN

Copyright © Jaroslava Černá, 2021

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Jaroslava Černá, 2021

Redakční úprava Drahomíra Smutná

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2021

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7633-591-2

KAPITOLA 1

Velikonoční pondělí roku 1678

Ta ženská páchne jako hromada odpadků v té nejzapadlejší uličce za kostelem,“ zabrblal upocený ministrant, když se odvrátil od zubožené ženy a poklekl před oltářem v sobotínském kostele. Pak mírně otočil hlavu a s odporem se zahleděl na žebračku, která stejně jako ostatní pokorní věřící přišla přijmout tělo Páně.

Ministrant se zašklebil. Takoví smradlaví ubožáci by do kostela neměli být vpouštěni, vzápětí se své myšlenky pouсмál a sledoval faráře, jak rychle, s nakrčeným nosem vkládá hostii do bezzubých úst žebračky Marie Schuchové.

Když se i farář musel vzápětí otočit a nadechnout raději kadidla, aby tak přebil odér zapáchající ženy, žebračka rychle vyňala hostii z úst a vložila ji do roztřepené modlitební knihy. Nepostřehla, že ji ministrant zhnuseně a s úžasem sleduje. Myslela si, že ho zaujal farář, který se od ní odvrátil.

„Svatý otče,“ vykulil mladík na faráře udivený pohled. „Ta žena tělo Páně nepřijala, vložila ho do modlitební knížky, a to přece nesmí!“ žaloval s nechutí.

„Žebračka zneuctila hostii?“ zamračil se farář. „A jsi si chlapče jistý? Opravdu ji skryla v té modlitební

knize?“ zavrtěl nevěřicně hlavou. „To je jistě velký hřích a musíme se přesvědčit, zda se nemýlíš.“ Farář hned nechal odvést ženu do zákristie a rychle odešel dokončit požehnání ostatním pokorným věřícím. Byl rád, že alespoň nemusí trávit s ženou chvíle při zpovědi v malém prostoru, protože by z toho zápachu mohl ztratit chuť na sváteční oběd.

Když ale konečně po mši vešel do zákristie, polkl a málem se bál nadechnout.

„Svatý otče, půjdeme raději zadními dvířky za kostel na vzduch,“ poradil ministrant.

„Bože na nebesích,“ pokřičoval se farář. „Vím, mojí povinností je starat se o duše tvých oveček, kdo se ale postará o jejich ubohá těla?“ obrátil oči k vybilému stropu a pak konečně pokynul, aby všichni tři vyšli ven.

„Dej mi svoji modlitební knížku,“ vyjel zhurta na Marii Schuchovou, když se zhluboka nadechl vlahého jarního vzduchu.

Žena stáhla bezzubá ústa, přitiskla knížku na plochá prsa. „Je moje, neukradla jsem ji, věřte mi, pane faráři.“

„Dej ji sem!“ Farář ztrácel trpělivost. Vytrhl knížku ze žebraččiných špinavých rukou a s odporem v ní zalistoval. Hostie byla založená hned za první ušmudlanou stránkou.

„Viš vůbec, ženská, čeho ses to dopustila?“ obořil se na vystrašenou ženu. „Zneuctilas hostii, a to je neodpusitelný hřích! Proč jsi to udělala?“

Žebračka nebyla nejprve schopná odpovědi, jen něco nesrozumitelně zašišlala.

„Tak dozvím se, proč jsi nepřijala tělo Páně jako každý bohobojný křesťan?“ hřímal farář bez slitování.

„To je pro krávu!“ vyjelo konečně z ženy.

Jenže farář takovou odpověď očekával. Věděl, co se povídá a čemu věří hospodyně, kterým krávy méně dojí. Ale také věděl své.

„Nelži, ženská, ty přece žádné krávy nemáš, posvěcenou hostii nepotřebuješ. Pro koho ses dopustila hříchu?“

„To porodní bába z Vernířovic mě navedla,“ odvážila se žebračka zvednout k faráři oči. „To její krávy přestaly dojit. A k tomu kouzlu ji přemluvila jakási Davidová, ta jí to poradila. Je to prý mocné kouzlo, když se hostie na kousku chleba vloží krávě do tlamy, hned začne dávat mléka požehnaně,“ vysvětlovala žebračka šišlavě, protože doufala, že tak samu sebe očistí.

Farář hleděl na ženina sešpulená ústa, a i když měl co dělat, aby rozuměl jednotlivým slovům, tomu, co říká, rozuměl dobře. Znal ubohou žebračku, znal porodní bábu Dorotu Gröerovou a také pověřčivou Dorotu Davidovou, která ubohou pověru o zlepšení doживosti bábě poradila jako velmi účinné kouzlo. Neměl ty ženy rád. Vadilo mu, že se k nim prostí lidé obracejí pro radu, bylinné masti a tinktury, namísto pevné víry v Boží pomoc. Věděl, že Davidová zásobuje bylinami celé okolí, dokonce umí i napravovat zlomeniny a smradlavým mazáním hojit rány. Hloupí lidé, namísto pevné víry v Boží vůli a dílo věří pochybným kořenářkám a poslouchají jejich rady, nedbají mého Božího slova při kázáních, honilo se faráři Schmidtovi hlavou.

„Jdi a zavolej biřice, hlídkuje před kostelem,“ poručil ministrantovi, který si vedle něj nervózně škrábal podobaný upocený obličej.

Kněz zatím mlčky sledoval vystrašenou žebračku. Všiml si nánosů špíny v hlubokých vráskách v obličejí a na krku ženy, která se snad nikdy ani neopláchla v potoku, alespoň před mší, jednou za týden, jako každý slušný člověk, co chce vstoupit do kostela.

„Pane faráři, jsem zde,“ přihnal se poslušný biřic, i když kulhal na levou nohu a velké břicho mu bránilo se před svatým mužem sklonit.

„Tu ženu dej ihned pod zámek do šatlavy,“ poručil farář povýšeně, a když se na něho biřic tázavě podíval, hlasitě dodal: „Dopustila se svatokrádeže!“

Biřic se s nechutí obrátil k žebračce. Znal ji, věděl, že je neškodná, ale poslechnout musel.

Dobře věděl, že na koho se boží muž v minulosti pro neposlušnost rozzlobil, tomu se pak nikdy nevedlo dobře.

„A není v tom pouze svatokrádež,“ sklonil se farář k biřicovu uchu, aby ho nikdo jiný neslyšel. „Mám podezření na čarodějnictví. Nejenže se dopustila zneuctění hostie, ale také přiznala zločin čarování, obvinila další dvě ženy, a to už musím nahlásit vrchnosti, protože čarodějnictví je zločin pro inkviziční soud, a já nemohu před ním zavírat oči. Tato ubohá žena bude naším svědkem, nemohu se zachovat jinak.“

Biřic se znatelně zachvěl.

„Inkvizice?“ zašeptal bojácně a otřel si rukávem zpcené čelo. Dobře věděl, co to slovo znamená. Po celém kraji se vyprávěly historky o ubohých ženách z Jesenicka a dalekého okolí, o celých rodinách, a dokonce i dětech, které se před takový soud dostaly, protože byly obviněné z čarodějnictví. A přitom to podle tiché šeptandy byly pouhé kořenářky a bylinářky, které dokázaly pomáhat nemocným ubožákům od všelijakých neduhů a bolestí. Dokonce znaly i byliny na ošklivě hnisající rány.

„Jistě, svatý otče, udělám, co jste přikázal,“ sklonil biřic hlavu a s odporem štouchl žebračku Schuchovou do zad. „Tak hni sebou, ženská,“ přikázal a dvojice vzápětí zamířila na sobotínské náměstíčko a k šatlavě.

Farář Schmidt se sice za odcházející dvojicí s útrpností díval, ale také hned věděl, komu musí celou událost oznámit. Všechno se musí dozvědět vrchnostenský hejtman Adam Vinarský z Křížova, aby se o případu zneuctění

hostie dozvěděla paní hraběnka Sibyla z Galle, rozená ze Žerotína. Ať paní sama rozhodne o výsledku a dalších obviněních, já svoji povinnost tímto plním, obhajoval se v duchu, když se vracel do kostela.

Hned si všiml řady svých oveček, toužících po svaté zpovědi a odpuštění všech hříchů právě dnes, na Velikonoční pondělí. Tak to zajdu za hejtmanem až navečer, povzdechl a zamířil do zpovědnice. Naslouchal bázlivému šepotu hříšníků a ukládal tresty za všechna provinění, aby byly všem hřichy odpuštěny a lidé se mohli s pocitem očištěné duše vrátit ke stolům a vychutnat si sváteční jídlo. Přesto mu myšlenky neustále odbíhaly k žebračce, jíž se odpuštění nedostane. Takový hřích nelze odpustit, a jestli je spojený s čarodějnictvím, pak se děj vůle Boží. Farář vyslechl poslední zpověď a bezděčně se zachvěl. I jemu se vybavily inkviziční procesy na Jesenicku a všechny hrůzy, které odsouzené provázely. Opravdu tam bylo tolik zlých čarodějnic, které se spolčily s ďáblem? A opravdu v tom jely i děti a jejich otcové? Na přesný počet upálených si nemohl vzpomenout, ale dobře věděl, že vrchnost musela na doporučení inkvizičního tribunálu nechat dokonce postavit velkou pec, do které se vešlo až osm hříšníků, aby vykonání trestu běželo rychle a nikdo neunikl. Kdo to tam tehdy ukazoval prstem na ubožáky odsouzené k smrti? Jak se jmenoval ten, kdo seděl v čele soudního tribunálu a všichni se před ním třásli strachem? Farář si marně snažil vybavit jméno, které si tehdy všichni s bázní šeptali a báli se promluvit, jen aby se také nestali podezřelými a nepadli u mocného soudce v nemilost. Už je to jistě více než dvacet let, co ty hrůzy začaly. Celé Jesenicko bylo očištěno od všech, kteří se zřekli našeho Pána a zaprodali svoji duši ďáblu, pomyslel si farář a konečně se vydal zpět na faru. Dostal hlad.

„Už vím, vzpomněl jsem si,“ zabručel najednou, když před něho hospodyně položila pečínku. Bylo jich skoro sto! dodal v duchu, protože zavalitá žena se na něho pátravě zadívala. Nečekala nic jiného než pochvalu dobrého jídla, které na velikonoční stůl připravila, a o nic jiného se nezajímala. Více než stovka těch, kteří zradili našeho Pána, pokýval farář hlavou a nepřítomně žvýkal kus masa z husího stehna. Musím doufat, že nic takového se v naší farnosti neprokáže, polkl a napil se těžkého vína.

Na druhou stranu, jestli má být svět očištěn od moci pekelné, proč bych já neměl také přispět k dobré věci a neoznámit zneuctění hostie vrchnosti? Já přece o ničem dalším rozhodovat nebudu. „Ať se děje vůle Boží,“ povzdechl farář a pohladil si plné břicho. Říhl si a přemístil se na divan, aby si po dobrém obědě schrupnul.

Okamžitě začal dřímat a už se přestal trápit. Netušil, co jeho oznámení způsobí, stejně jako netušil hloupý mladý ministrant, kolik obětí přinese jeho nevinné ohlášení o hříchu žebračky, která nespokla hostii, ale za trochu jídla chtěla vyhovět porodní bábě, věřící na pověry.

KAPITOLA 2

Tentýž den navečer

„Člověk nemá ani chvíli klidu,“ zabručel znechuceně vrchnostenský hejtman Adam Vinarský z Křížova, když mu služebná oznámila nečekaný příchod faráře Schmidta, ale odmítnout návštěvu svatého muže nemohl.

„Pane, musel jsem přijít,“ vysvětloval farář, když viděl hejtmanův nazlobený obličej.

„Doufám, že máš k neohlášené návštěvě vážný důvod.“ Vinarský se posadil do křesla a i farář pokynul, aby si udělal pohodlí. Nebylo to potřeba. „Pane hejtmane, musím ohlásit vážné provinění, svatokrádež a myslím, že i podezření na čarodějnictví,“ vysypal ze sebe svatý muž, než se pomalu posadil na nabídnutou židli. Zato hejtman vylétl z křesla a začal přecházet po místnosti. „Mluv, co se stalo, nic nezatajuj,“ vyzval faráře a pak už jen naslouchal všemu, co se dnes při mši přihodilo v sobotínském kostele a co prozradila ubohá žebračka.

„Žena je pod zámkem?“ ujišťoval se hejtman a pak si dlouze mnul pečlivě upravené vousy na bradě. „Jestli jde o podezření na čarodějnictví, jistě víš, že musím všechno nejprve ohlásit paní hraběnce. Jen ta může rozhodnout, jak se bude v celé věci postupovat dál,“ uzavřel debatu. „Tys splnil svoji povinnost, před takovým

nařčením nemůžeme zavírat oči,“ dodal za odcházejícím mužem, na kterém bylo znát, jak se mu ulevilo, že svato-krádež a podezření z toho nejhoršího provinění nahlásil na vyšší místa a sám se tak zbavil zodpovědnosti.

Hejtman se ztěžka posadil zpět do křesla a přemýšlel, zda s ohlášením celé události počká na návrat paní hraběnky Anny Sibyly z Galle, rozené ze Žerotína, nebo by jí měl neprodleně poslat list. Věděl, že hraběnka pobývá právě v hlavním městě, a jako poručnice nezletilých dědiců panství, Františka Antonína a Jana Jáchyma ze Žerotína, tam má nějaká řízení, zatímco zde spravuje jejich panství Velké Losiny, Vízmberek a Třemešek.

„Musím napsat list,“ ujistil se polohlasem, protože nebylo o čem přemýšlet. Jestliže ke hříchu zneuctění hostie přibude i zločin čarodějnictví, je to záležitost pro inkviziční soud a musíme postupovat podle práva.

Hejtman té noci špatně spal. V duchu hledal vhodná slova, kterými hraběnce oznámí neblahou událost, a celý rozlámaný a znechucený vstal ještě za ranního šera, posadil se ke stolu a namočil pero do kalamáře. Neměl z oznámení dobrý pocit, ale povinnost splnit musel.

Po třech týdnech

„List od paní hraběnky? Konečně!“ Hejtman netrpělivě rozlomil pečeť. Na celou událost málem zapomněl. Proč se taky trápit, dokud vrchnost sama nerozhodne? Žebračka sedí v šatlavě a nic jí nechybí, ostatní podezřelé ženy nic netuší a nikam neutečou.

„Celý vážný případ se musí pečlivě vyšetřit a viníky potrestat,“ dočetl hejtman nahlas poslední větu z odpovědi na svůj list. Nedivil se. Ani hraběnka nemůže

postupovat jinak než vyšetřením celé záležitosti. I vrchnost se musí řídit právem a zákony.

„Přistoupíme tedy k výslechu žebračky,“ pokrčil rameny. Žena po dnech strávených ve vězení řekne všechno, usmál se potutelně, a protože nebylo kam spěchat, naplánoval si nepřijemnou povinnost až na konec týdne.

Začátek června

„Snad je ti, pane Vinarský, jasné, že jestli vyjde najevo podezření z čarodějnictví na mém panství, pak se inkvi-zičnímu vyšetřování a soudu nevyhneme,“ promlouvala zvolna paní hraběnka, když pozorně vyslechla svého hejtmana. „Takže ta ubohá žebračka vypověděla, že byla navedená k hříchu zneuctění hostie Veřovickou porodní bábou Gröerovou, Dorotou Davidovou a ještě přidala k podezřelým ženám i jméno mlynářky Zulichové? Copak ty ženy opravdu věří, že hostie podaná krávě pomůže, aby dojila více mléka?“

„Právě to je spojené s čarodějnictvím, Vaše Milosti,“ vysvětloval hejtman, „protože zároveň s podáním hostie se užívá také čarů a kouzel. Všechno je to ďáblovo dílo.“

„Tak ďáblovo dílo...“ Hraběnka se chvíli odmlčela. „A říkáš, že už jsou podezřelé celkem čtyři ženy?“ zamračila se a hejtman se na ni starostivě zahleděl. Nelíbilo se mu, že se na čele krásné urozené ženy objevil mrak vyvolaný starostmi o pořádek v panství.

Hleděl na svoji velitelku a nezakrýval, jak moc se mu líbí její rozvaha při správě panství. Daleko více však obdivoval její krásné tmavě modré sametové šaty, bohaté sukně, výstřih lemovaný bělostnou krajkou a hrdé držení hlavy. Inu, urozená žena, ta umí s noblesou nosit i lokny

na své šlechtické hlavě a jistě se i v tomto případě rozhodne správně.

„Tak, Vaše Milosti,“ příkyvoval horlivě hejtman. „Žebračka je v šatlavě a další tři ženy zatím netuší, že proti nim vypovídala.“

„Pokud ale, pane Vinarský, jsou tyto ženy opravdu čarodějnice, mohou na svobodě nadělat ještě mnoho škody, ovlivnit další osoby, připravit svým chováním těžké chvíle dalším lidem, a především církvi svaté by mohly velmi uškodit. Vždyť sám víš, jak lehce se prostý nevzdělaný lid nechá ovlivnit od bylinkářek a kořenářek, které znají kouzla a umí je použít pro vlastní prospěch a ohlupování ubožáků.“

„Vaše Milosti, je mi to známo,“ souhlasil hejtman. „Vždyť porodní bába je proslulá tím, že chodí sbírat svatojánskou bylinu právě na svatého Jana o půlnoci, kdy má největší sílu, a také se říká, že když ji podala krávám některých sedláků, dojily pak s mlékem krev. Co za tím může být jiného než závist, že sedlák má více krav a majetku než ten, kdo má kravku jen jednu a žádné pole?“

„Vím,“ mávla hraběnka rukou. Věděla nejlépe, co dokáže nenávist a závist jak postavení, tak majetku i mezi šlechtou, urozenými lidmi. Pociťovala to i při svém pobytu v hlavním městě, protože pražská šlechta jí dávala nepokrytě najevo, že je pouhá venkovanka, přestože se majetkem mohla měřit i s těmi nejbohatšími.

„O další podezřelé se bát nemusíme, nikam nám neutečou,“ promluvila s rozvahou. „Udělej z výsledku žebračky pečlivé záznamy, uveď jména těch žen do zápisu. Všechno se musí důkladně vyšetřit a jakmile se rozhodnu, jak budeme postupovat, dám ti vědět. Myslím, že se poradím s biskupem v hlavním městě, aby mi doporučil toho nejlepšího vyšetřovatele, který má s procesy čarodějnictví zkušenosti,“ přemýšlela hraběnka nahlas.

„Jistě, Vaše Milosti, všechno bude přichystáno,“ přikývl hejtman a hluboce se své paní uklonil.

„Můžeš jít. Kdybych potřebovala, ještě si tě nechám zavolat,“ pokynula mu hraběnka a ladným mávnutím ruky ho propustila.

„Jak je krásná, naše paní, jak moudrá,“ pochvaloval si Vinarský, přestože dobře věděl, že hraběnka se nemusí s nikým radit, jak v celé věci postupovat. Věděla lépe než všichni ostatní, že inkviziční vyšetřování a soud je nevyhnutelný, ale jistě chce mít všechno posvěcené od nejvyššího zástupce církve svaté. „Boj s ďáblem není nic jednoduchého,“ zamumlal Vinarský. I on sám dobře věděl, jak dlouhé pařáty měl ďábel na Jesenicku, kolika nebohých duší se zmocnil a kolik lidí jeho mámení podlehl. Jestli se něco takového ukáže i na našem panství... Vinarský se zastavil a pokřížoval se. „Bůh nás ochraňuj před mocí ďábla a jeho přísluhovačů!“ Obrátil oči k nebi. Hlavně teď nikdo z nich nesmí tušit, že jsou uvedení první podezřelí, aby se nemohli navzájem varovat, pokýval hlavou a vykročil za svými povinnostmi. Alespoň na chvíli potřeboval myslet na něco jiného, než na hrozbu skrytého ďábla zde v okolí a možná i na celém panství.

„Ať církev svatá sama rozhodne,“ pravila hraběnka ze Žerotína, posadila se k oknu na svém zámku a zahleděla se do zahrady. Má své postupy, vlastní zákony a hlavně lidi, kteří si dokážou s řáděním ďábla poradit. A jistě zvolí i správný postup vyšetření případu a odhalení možných skrytých služebníků pekla. Vždyť co je svět světem, bojuje proti zlu ověřenými zbraněmi a dokáže si poradit i s vážnými případy. Hraběnka sama netušila, jak moc by mohlo být její panství ovládáno ďáblými přísluhovači, ale jestli jsou zde čarodějnice, církev musí zakročit, v tom měla jistotu. Předklonila se v křesle a na

chvíli krásu jarní zahrady přestala vnímat. Bezděčně se zachvěla. Snad se podaří odhalit všechny provinilce hned v počátcích a nebude třeba přistoupit k mučení a stavění pecí k upalování čarodějnic jako na Jesenicku, povzdechla si trpce.

Za dva dny

„Paní hraběnko, chtěla jste se mnou mluvit?“ sklonil se farář Schmidt před ženou, od které ve skutečnosti očekával pouze jedno jediné. Rozhodnutí, jak vyšetřit a potrestat provinění žebračky.

„Otče, přemýšlela jsem o celé věci a rozhodla se, že tak choulostivá a výjimečná nařčení a možná provinění jsou záležitostí inkvizičního soudu. Musíme jednat a povolát na naše panství toho nejlepšího, nejzkušenějšího muže církve, aby se celou věcí zabýval, a když to bude nutné, připravil inkviziční vyšetřovací komisi a také soudní tribunál. Mám se radit s biskupem, nebo ty sám víš o někom, kdo by byl tím nejpovolanějším?“

„Vaše Milosti, myslím, že bych věděl,“ promluvil farář po chvíli přemýšlení. „Nejprve jsem si nemohl vzpomenout, ale nakonec se mi jméno toho nejpovolanějšího muže vybavilo. Jistě víte, co v minulých letech probíhalo na Jesenicku, a zdá se, že ďáblova moc si našla cestu i na naše panství.“ Farář se pokřížoval, pak ale odhodlaně pokračoval. „Na Jesenicku tehdy všechno vyšetřování i soudy řídil jurista Boblig. Je to muž velmi oddaný Bohu i církvi svaté a pro její očištění je odhodlaný udělat cokoliv. Myslím, že na toho muže bychom se měli obrátit, vyhledat ho a požádat o pomoc. Měl by pobývat na Moravě, myslím, že se zdržuje v Olomouci. Pokud

svěříme celou věc právě do jeho rukou, církev svatá si může být jistá, že vymýtí ďáblův vliv do posledního hříšníka. Je velmi důsledný a neúplatný.“

Hraběnka dlouho mlčela. Kdo by neslyšel to obávané jméno? Boblig svým řáděním dokázal, že na Jesenicku byly upáleny snad všechny kořenářky, bylinkářky a mnoho dalších žen, jež pomáhaly lidem, a spolu s nimi všichni, které nebohé ženy na mučidlech označily za své druhy, oslavující vládu ďábla. Ale odmítnout doporučení faráře nemohla. Kdyby se čarodějnictví prokázalo, biskup by se to dozvěděl a církev by jí nečinnost neodpustila.

„Máš pravdu,“ kývla mírně, „i já si na direktora inkvizice Bobliga dobře pamatuji. Obrátíme se tedy na muže, který se procesu ujme. Pověřím hejtmana, aby Bobliga vyhledal a na naše panství mým jménem pozval,“ rozhodla se a vzápětí faráře propustila.

KAPITOLA 3

20. srpna 1678

„Pání hraběnko, odpusťte, že vás ruším před obědem, ale dostal jsem odpověď od juristy Bobliga na vaše pozvání.“

„Mluv,“ vyzvala hraběnka hejtmana Vinarského. „Zjistils, co je to za člověka a jestli je skutečně tím pravým pro náš případ?“

„Vaše Milosti, Jindřich František Boblig z Edelstadtu je opravdu tím nejpovolanějším mužem, kterého potřebujeme, aby o výsledku procesů nikdo, a především církev svatá, nepochyboval.“ Hejtman se uklonil a hned pokračoval. „Ten muž už sice překročil šedesát let věku, ale je při plné síle a ve své práci velmi cílevědomý. Sděluje nám, že se případu pro vás rád ujme. Vytušil jsem, že mu olomoucká advokátní praxe mnoho nevynáší a procesy pro něho budou vítaným přivýdělkem.“

„Z čeho tak usuzuješ?“ zamračila se hraběnka. Hejtman se obdivně zadíval na svoji krásnou velitelku s vyčesanými vlasy, nabíranými sukněmi a krajkovým límcem, upravenou a jako vždy s hrdým držením hlavy.

„Klade si podmínky, především ohledně platu,“ vysvětlil stručně. „Také se nechal slyšet, že potřebuje prostorný a pohodlný byt na své věci a spisy, a hlavně

na tajné porady, které se jistě budou muset konat. Proto chce bydlet blízko mě, což znamená, že chce být ubytován na zámku.“

„Proti tomu nic nemám. V křídle zámku, kde bydlíš, je dost prostoru i pro našeho inkvizitora,“ odpověděla paní ze Žerotína bez rozmýšlení.

„Vaše Milosti, také požaduje úhradu všech cestovních výloh, bezplatné stravování a pomocníka. Ale plat, který požaduje, bych upravil podle zvyklostí, a ne podle jeho požadavků. Je velmi náročný.“

„Nechám to na tobě,“ kývla hraběnka. „Ale postarej se, aby práci na mém panství přijal a byl spokojený.“

„Všechno zajistím, Vaše Milosti,“ uklonil se Vinarský. „Začátkem září zde Boblig bude, aby mohly začít spravedlivé procesy.“

Hraběnka se konečně mírně pousmála a blahosklonným pokynutím hejtmana propustila.

8. září 1678

„Paní hraběnko, dostavil se jurista Jindřich František Boblig,“ pozdravil svou paní hlubokou úklonou pozdě odpoledne hejtman a rychle ustoupil, protože muž, který ho těsně následoval, se vehementně cpal do dveří a dával najevo netrpělivost.

„Jsem církevní inkvizitor Boblig z Edelstadtu, paní!“ zvolal příchozí, když srazil paty a lehce sklonil hlavu před majitelkou panství.

Hraběnka neovládla nechuť, kterou v ní muž okamžitě vyvolal, a na obličejí se jí objevil nepřijemný výraz. Naštěstí seděla ve stínu a Boblig si nemohl jejího rozpoložení všimnout.

„Posadte se, pane, abych vás mohla seznámit s požadavky, které na vás budeme mít.“ Hraběnka se snažila nedat znát nevoli, když si muže prohlížela. Působí jako šlachovitý honící pes, napadlo ji výstižné přirovnání a zároveň se zachvěla. Tomu bych se nechtěla připlést do cesty, toho bych nechtěla mít za nepřitele.

Myšlenku, že by nechtěla být v kůži podezřelých, které bude tento muž vyslýchat, si vůbec nechtěla připustit a hned ji potlačila.

Nemohla si nevšimnout velkého kovového kříže, který visel Bobligovi na krku na masivním řetězu, a sahal mu až k pasu. Vypadal spíše jako zbraň než symbol umučeného Krista.

„Paní, vím, proč jsem zde,“ promluvil Boblig rázně. „Váš hejtman mě s proviněním žebračky seznámil a také mi řekl o podezření na čarodějnictví u dalších tří žen.“ Boblig se konečně posadil na okraj židle a hned pokračoval. „Ne, paní, už teď jsem si jistý, že nejde o pouhé podezření. Ty ženy se provinily a jsou to jistě čarodějnice. Věřte mi, všechno začíná nevinnými kouzly, tajně prováděnými, a pak se ukáže, jak hluboce je v obviněných zakořeněný vliv ďábla. Mám své zkušenosti. Ti, kteří se s ďáblem spolčili, dokážou zapírat, protože pán pekel jim dává nebývalou sílu. Je mocný a velmi chytrý. Ale já už jsem odhalil dost jeho přísluhovačů, abych poznal a věděl, kdo lže a chce mě, jako představitele naší matky církve, zmást. Mě nikdo z nich neunikne, to mi můžete věřit.“

„Máte velmi silnou víru,“ kývla hraběnka rozpačitě, protože vůbec nevěděla, jak s odhodlaným mužem nejvhodněji mluvit.

„Bůh je na mé straně!“ zahřímá Boblig, uchopil svůj kříž do pravé ruky a zvedl jej nad hlavu tak vysoko, jak jen mu to řetěz na krku dovolil. „Ďábla se nesmíme

bát, ďábel je zlo, a to musí být vymýceno nejlépe hned v zárodku.“

„Doufejme, že zjistíš, že na mém panství žijí bohabojní poddaní a čarodějnictví se objevilo jen kvůli pověře s hostíi,“ doufala hraběnka.

„Tomu, paní, nevěřte. Kde se jednou čarodějnice objeví, tam už ďábel své sémě zasel a je rozhodnutý získat pro své rejdy co nejvíce slabých lidí bez vůle. Ale já jsem, paní, odhodlaný s ďáblem bojovat, protože vím jak.“ Boblig vyskočil ze židle, přecházel přijímací komnatou a začal vysvětlovat důvody svého přesvědčení, které mu vždy v minulosti dávaly sílu odhalit všechny ďáblové pomocníky a také nositele ďábla samotného.

„Stvoření člověka, paní, není tak dokonalé jako náš Pán a Stvořitel samotný. Já si myslím, že udělal chybu, když dal člověku svobodnou vůli a nenaučil ho sklonit hlavu před Božím slovem, poslouchat a řídit se pouze Boží vůlí. Člověk pak chybuje a je náchylný k naslouchání i jiných slov než Božích. Stvořitel byl k lidem velmi velkorysý, protože si ve své dobrotě myslel, že svoji svobodnou vůli budou využívat výlučně k jeho poslušnosti a k činění pouze dobrých skutků.“

Bože můj, vždyť jsme jen lidé a všichni chybujeme, pomyslela si hraběnka, jenže neměla odvalu své myšlenky vyslovit nahlas. Vzápětí pochopila, že udělala dobře.

„Zlo, paní, je opakem dobra, a já jsem se rozhodl vyhledat a soudit právě ty, kteří zlo vyhledali dobrovolně a není u nich možná žádná náprava. Zpronevěřili se Bohu, podřídili vůli ďábla a zapomněli na našeho všemohoucího Pána, který čeká na jejich modlitby a prosby, aby jim byl oporou.“

„Prostý člověk je slabý, pane Bobligu,“ pokusila se namítnout hraběnka. „Má spoustu každodenních starostí,

dře se na poli, aby měl co dát do úst svým dětem, nemůže vždy spoléhat na Boha.“

„A na ďábla může?“ Boblig stáhl obočí a podezíravě se na paní ze Žerotína zahleděl.

„To jistě ne,“ znejistěla žena a rychle obrátila. Pochopila Bobligův nebezpečný fanatismus a rychle dodala: „Vidím, pane vyšetřovateli, že jste opravdu muž na svém místě, a věřím, že mi pomůžete naše panství zbavit všeho podezření,“ přikyvovala horlivě.

„Zbavím vaše panství všeho zla, paní!“ Muž rozpažil hubené ruce, a přestože bylo vidět, že by paní hraběnka nejraději návštěvu ukončila, on nic takového neměl v úmyslu a zapáleně začal vysvětlovat.

„Dobře jste udělala, paní ze Žerotína, že jste na své panství dala povolát právě mě, protože já vím nejlépe, jak se ďábel ve své chytrosti projevuje, vím také, jak si značkuje své přísluhovače, ale hlavně vím, jak z podezřelých dostat přiznání, protože mají od svého ďábelského pána velkou sílu a umí lhát. Vím, jak očistit lidi i kraj od zla, protože mým vzorem v pravdivém boji se stal svatý Prokop. Myslím, má paní, že samotný Bůh mě o životě světce poučil, abych věděl, jak mu sloužit. To Bůh mi dal sílu a odhodlání, stejně jako svatému Prokopovi.“

„Znám to jméno, pane Bobligu,“ přikývla mírně hraběnka. „Pokud vím, byl to zbožný mnich, ale také zakladatel sázavského kláštera. Sám císař Karel stavbu podpořil...“

„Paní!“ přerušil Boblig hraběnku neslušně. „Ano, to je pravda, svatý Prokop byl zbožný mnich, ale také neúnavný bojovník se zlem a známý exorcista. Vliv ďábla rozeznal okamžitě a ve svém spravedlivém boji se potýkal nejen s jeho pomocníky, ale také s ďáblem samotným. Když si pekelník dovolil postavit se mu přímo,

zkrotit ho modlitbou, a pak, paní!“ Bobligovi najednou zrudly tváře, na čele mu vyskočily kapičky potu, ale hlas na síle neubral. Muž uchopil svůj mohutný kříž, třesoucí se rukou ho zvedl nad hlavu. „Pak, paní, svatý Prokop toho představitele všeho zla zapřáhl do pluhu. Tak se tento silný zbožný muž dokázal postavit zlu! Zkrotit ho a využít k orbě. Zlo zapřáhl do pluhu dobra! Dokázal tomu původci všeho zlého, že dobro je silnější než zlo, a brázda, kterou společně vyorali, se stala úrodnou půdou pro setbu dalšího dobra!“

„Pane Bobligu, svatý Prokop byl jistě veliký muž,“ příkyvovala opět hraběnka, aby muže v jeho odhodlání uklidnila. „Už chápu, proč je ti takovým vzorem.“

„Nejen vzorem, paní! Já jsem odhodlaný být stejně statečný jako svatý Prokop!“ Boblig si setřel rukávem pot z čela, ale kříž držel pevně nad hlavou. „To já teď bojuji s ďáblem, a to já si ho zapřáhnou do svého pluhu, abych kraj zbavil jeho vlivu. A jestli se mi kdokoliv postaví do cesty, bude jeho záměry krýt a přisluhovat mu, zapírat jeho našeptávání, ten skončí stejně jako jeho pán. Nebude sice zapřažený do pluhu, ale zničím ho! Zničím to sémě zla, zvítězím nad temnými démony v lidské duši!“

Hraběnka překvapeně zírala na muže a už jen čekala, kdy mu z očí vyšlehnou plameny, nebo se přinejmenším ve svém zanícení zhrouť na její drahý koberec. „Věřím ti, pane, opravdu tvému odhodlání věřím, už mě nemusíš více přesvědčovat o svém poslání,“ snažila se zastavit mužův příval plamenných slov, a Boblig opravdu zmlkl, polkl a pečlivě si srovnal kříž na břiše.

„Teď věřím, že tvému Božímu dílu žádný, ani ten nejskrytější vliv ďábla neunikne,“ dodala smířlivě. „Hejtman Vinarský ti bude průvodcem a rádcem po mém panství a ve své bohubilé práci máš volnou ruku. Věříme

ti, pane Bobligu.“ Hraběnka klesla hlasem a dala najevo pokynutím ruky, že rozhovor je u konce. Už ji nepřekvapilo, že muž jen rychle pokývl hlavou a prudce se otočil k odchodu. Pouze zaznamenala hejtmanův rozpačitý a skoro vylekaný pohled. Ve svém postřehu se nemýlila. Hejtman vedl rychle kráčejičího muže do zadního křídla zámku, aby ho ubytoval, a hlavu měl plnou zmatených myšlenek. Cítil jakési neurčité obavy, strach z fanatismu muže, odhodlaného vymýtít na jejich panství sílu ďáblovy moci. Na druhé straně ale dobře věděl, čeho je člověk v moci ďábla schopný. Několikrát už viděl ženy s vytržštěnými očima, potácející se cestou, na kterou vzápětí upadly, a kolem úst se jim nahromadila bílá pěna. Viděl ženy i muže mluvící z cesty, kteří netušili, kým jsou a kde jsou. Nikdo nevěděl, co se s nimi děje, pouze církev svatá prostřednictvím svých kazatelů hned poznala, že právě tito nešťastníci jsou v ďáblově moci. Všichni skončili buď v ohni, nebo na šibenici. Nebylo jim pomoci, ani modlitby nepomáhaly, a právě to bylo tím posledním znamením, že se vzdali peklu dobrovolně. Toho muže nesmím mít za nepřítel, nikdy ho nesmím rozhněvat, nedopustit, aby se jeho nepřátelství obrátilo proti mně, pomyslel si hejtman a otevřel před Bobligem dveře do prostorného bytu. „Vaše nové působíště, vážený pane. Snad se vám u nás bude líbit. Odpočiňte si po cestě a zabydlete se, nikdo nevíme, jak dlouho bude vaše bohubilá práce na tomto panství trvat, a já si přeji, abyste se u nás cítil dobře.“

„Jak se zde budu cítit, to záleží na tom, jak moc silné jsou zde síly ďábla,“ houkl Boblig a rozhlédl se po pokoji. Poté spokojeně přešel do ložnice. Bez dalších okolků se obrátil na svého průvodce. „Brzy začneme s prvními výslechy obviněných žen,“ sdělil mu. „Hned jak ustanovíme ve Velkých Losinách vrchnostenský inkviziční

soud. Navrhnete mi, pane hejtmane, jména soudců a pak se o nich společně poradíme.“ Přimhouřil oči a pátravě se na Vinarského zadíval. „A na prvním místě vašeho seznamu bude, doufám, i vaše jméno. Potřebuji vaše znalosti kraje, lidí, jejich přátel, příbuzných a všech, se kterými se stýkají. Musíme společně proniknout do vztahů všech, jichž se nařčení bude týkat.“

„Bude mi ctí s vámi spolupracovat, pane soudce.“ Vinarský se před Bobligem s obdivem sklonil a otočil se k odchodu.

Jestli budu jedním ze soudců, pak mohu být klidný, protože budu v bezpečí. A pokud nebudu vrchnímu soudci v ničem odporovat, pak může být mé postavení velmi výhodné. Vždyť už teď se objevuje mezi podezřelými jméno mlynářky, a pokud je ta žena spřažená s ďáblem, nevyhne se vyšetřování celé její rodině. A mlýn, to je zaručený výdělek v každé době. No, uvidíme, kam až sahá moc ďábla a co nám, soudnímu dvoru, vyšetřování přinese. Nakonec, vždyť i samotná paní hraběnka může v procesech jen získat na majetku, a očištění panství a celého kraje jí přinese klid na duši.

KAPITOLA 4

10. září 1678

„Pečlivě jsem si přečetl všechny vaše záznamy, také jsem pátral po rodinných svazcích čtyř žen, které ve spise uvádíte,“ spustil na Vinarského Boblig hned po ránu. „Jejich kontakty sahají na Jesenicko a není pochyb, že jsou nakažené čarodějnictvím. To ostatní z nich dostaneme tvrdým výsledkem.“

„Lidé jsou zde navzájem rodinnými svazky hodně propojení, vdávají a žení se pouze v našich krajích, to je pravda,“ souhlasil hejtman horlivě.

„Pak nechápu, proč ty další tři jmenované ženy nejsou dávno za mřížemi, vždyť jsou nebezpečné, mohou tušit, co se chystá, a spřádat proti nám své intriky.“

„V tom bude, pane, problém,“ zamračil se Vinarský. „Paní hraběnka musela narychlo odcestovat do hlavního města a bez jejího svolení...“

„Zbláznil jste se? Já bych měl čekat na povolení vrchnosti? To bych se nikam nedostal. A jak to, že mi hraběnka nedala o své cestě vědět? Takto se nám všechno zkomplikuje, všechno bude na dlouhé lokte a proces se hodně protáhne,“ zlobil se soudce, ale vzápětí se uklidnil. „No, nevádí, alespoň budeme mít dost času na všechny výsledky, nikdo nám nikam neutече a my můžeme být pečliví a trpělivě vyhledávat všechny podezřelé.“